

PM 2 2015-03-10 SLUTLIG BEDÖMNING

Fråga om snedvridning av konkurrensen genom uppdelning av avtal i strid mot bestämmelserna om offentlig upphandling (otillåten direkttilldelning).

Stockholms stad har med anledning av det s.k. Slussenprojektet köpt tjänster direkt från fyra separata konsultföretag till ett sammanlagt värde av c:a 924.000 kronor.

Stockholms stad, genom stadsledningskontoret (nedan Staden), har den 5 december 2014 slutit separata men i allt väsentligt likalydande avtal om köp av vad som får förstås som arkitekttjänster och tekniska konsulttjänster (nedan Konsultavtalen) med totalt fyra olika leverantörer (nedan Konsultföretagen).

Konsultavtalen har föregåtts av ett beslut av kommunstyrelsen i Stockholm den 12 november 2014 om att tillsätta en oberoende expertgrupp samt att anta direktiv om att utreda vissa delar av stadsbyggnadsprojektet "Nya Slussen" i Stockholm.¹ Stadsdirektören har därefter, den 17 november 2014, beslutat utse fyra personer att ingå i denna expertgrupp, nedan kallad Granskningsgruppen. I uppdraget ingår att Granskningsgruppen utifrån ett antal särskilt redovisade frågeställningar² ska "ta del av och granska de utredningar och underlag som tagits fram inom ramen för Slussenprojektet"³ samt granska om Stadens sedan tidigare befintliga beslutsunderlag avseende Slussenprojektet är rättvisande och om beslut fattats på relevanta grunder. I uppdraget ingår dock *inte* att ta fram nya förslag om hur Nya Slussen skulle kunna komma att utformas eller att granska⁴ alternativa förslag.⁵ Granskningsgruppens uppdrag ska vara slutfört och resultatet av granskningen redovisas den 31 januari 2015.

Till Granskningsgruppens förfogande har Staden ställt kansliresurser som har avropats från ett tidigare upphandlat ramavtal avseende konsulttjänster. De nu aktuella Konsultföretagen omfattas dock inte av detta ramavtal och Konsultavtalen har heller inte föregåtts av något offentligt upphandlingsförfarande. Dessa har istället slutits direkt med respektive Konsultföretag⁶ utan föregående annonsering i en elektronisk databas, som är allmänt tillgänglig, eller genom annons i annan form som möjliggör effektiv konkurrens.⁷

Enligt punkten "Arvode" i Konsultavtalen utgår ersättning om 1.300 respektive 1.500 kronor per timme⁸, exklusive lagstadgad mervärdesskatt (moms) samt eventuellt styrkta skäliga omkostnader för uppdragets genomförande. Tidsåtgången för de anlitade Konsultföretagen uppskattas i Konsultavtalet till minst⁹ 160 respektive 200 timmar¹⁰. Av utredningen i ärendet framgår även att respektive Konsultföretag har fakturerat Staden för nedlagt arbete i enlighet med avtalad timtaxa.

Kontraktsvärdet enligt Konsultavtalen kan med ledning av garanterad volym i relation till avtalad ersättning sålunda beräknas uppgå till vardera 208.000 respektive 300.000 kronor, tillsammans 924.000 kronor, exklusive moms.¹¹

¹ Se kommunstyrelsens i Stockholm beslut av den 12 november 2014, § 9.

² Totalt anvisar Konsultavtalen elva frågeställningar som granskningen ska utgå från.

³ Se "Uppdragsbeskrivning Granskning av Nya Slussen" punkten "Uppdraget". Sammanlagt har Staden slutit fyra separata Konsultavtal, vilka samtliga har undertecknats av parterna den 5 december 2014. Varje avtal har undertecknats av respektive medlem av den utsedda granskningsgruppen samt av stadsdirektören.

⁴ I uppdraget att granska de utredningar och underlag som tagits fram ingår dock (enligt frågeställning 10) att granska de ekonomiska beräkningar som gjorts för nollalternativet.

⁵ Se "Uppdragsbeskrivning Granskning av Nya Slussen" punkten "Uppdraget", andra stycket.

⁶ Se kommunstyrelsens avslagsbeslut av den 26 januari 2015 på begäran av att få ta del av sådant upphandlingsunderlag som legat till grund för att teckna avtal med medlemmarna av Granskningsgruppen.

⁷ Jfr. 15 kap. 4 § första stycket LOU.

⁸ I ett av Konsultavtalen (här angivet som Konsultavtal A) har ersättningen angivits till 1.500 kr/tim. medan i de övriga Konsultavtalen (här angivna som Konsultavtal B-D) har motsvarande ersättning angivits till 1.300 kr/tim.

⁹ För ökad tidsåtgång krävs enligt avtalen en avstämning med stadsledningskontoret.

¹⁰ I Konsultavtal A har uppskattad tidsåtgång angivits till 200 timmar medan i de övriga Konsultavtalen B-D har motsvarande tidsåtgång angivits till 160 timmar.

¹¹ Konsultavtal A: (200 tim x 1.500 kr =) 300.000 kronor. Konsultavtal B-D: (160 tim x 1.300 kr =) 208.000 kr. Det samlade kontraktsvärde uppgår till (300.000 + 208.000 + 208.000 + 208.000 =) 924.000 kronor exkl. moms.

Gällande rätt

Offentlig upphandling regleras genom lagen (2007:1091) om offentlig upphandling – LOU. För upphandlingar som har påbörjats¹² efter den 15 juli 2010 har i LOU införts vissa ändringar med avseende på bl.a. tillgängliga rättsmedel samt möjlighet till s.k. direktupphandling.

Lagens bestämmelser – som ytterst grundar sig på Europeiska rådets och parlamentets direktiv (2004/18/EG) av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster (det s.k. klassiska upphandlingsdirektivet) – är såvitt något i lagen angivet undantag inte anger motsatsen tillämpliga på ”kontrakt med ekonomiska villkor” av bland annat tjänster som ingår mellan s.k. *upphandlande myndigheter* och från dessa fristående fysiska eller juridiska personer. Skyldigheten att följa bestämmelserna i LOU omfattar bl.a. kommunala myndigheter som i lagen anges som ”*upphandlande myndigheter*”. Företag, eller grupper av företag, som på marknaden tillhandahåller aktuella tjänster utgör ”*leverantörer*” vilka ska lämnas möjlighet att delta med anbud eller intresseanmälan att lämna anbud (s.k. anbudsansökan).¹³

Bestämmelserna i LOU är tvingande för upphandlande myndigheter. Lagen gäller emellertid inte för upphandling av tjänster från en annan upphandlande myndighet som på grund av lag eller annan författning har ensamrätt (s.k. *rättsligt monopol*) på att utföra tjänsten.¹⁴ Av lagen följer även ett undantag för upphandling av varor eller tjänster som omfattas av ensamrätt (se vidare nedan). Den omständigheten att en upphandlande myndighet tror sig veta att enbart viss leverantör rent faktiskt kan komma ifråga för leverans av aktuella tjänster (s.k. *faktisk ensamsituation*) medför däremot inte undantag från lagens huvudregel om att en annonserad upphandling ändå ska genomföras.¹⁵

Frågan om grunderna för vilka anbud som ska antas är central för syftet att uppnå en icke diskriminerande upphandling. Syftet med de upphandlingsrättsliga reglerna är bland annat att säkerställa den lagliga efterlevnaden av EU-fördragets bestämmelser om etableringsfrihet och rörlighet mellan medlemsstaterna. Det har därför i 1 kap. 9 § LOU införts ett antal unionsrättsligt grundade principer som oavsett upphandlingsförfarande ska iakttas vid offentlig upphandling. Däribland principerna om *likabehandling och ickediskriminering* samt *öppenhet (transparens)*.¹⁶ Reglerna har utformats i syfte att bl.a. försvåra möjligheterna att vid offentlig anskaffning gynna eller missgynna vissa leverantörer på ett obehörigt och därmed konkurrensnedvridande sätt. Bestämmelserna medför också att korruption motverkas.

Arkitekttjänster, tekniska konsulttjänster och integrerade tekniska tjänster, stadsplanering och landskapsarkitektur samt därmed sammanhängande vetenskapliga och tekniska konsulttjänster m.m. utgör sådana s.k. A-tjänster (kategori 12 enligt Bilaga 2 till LOU) som om det samlade kontraktsvärdet understiger gällande tröskelvärde får upphandlas med iakttagande av de nationella bestämmelserna i 15 kap. LOU. Annars ska dessa tjänster upphandlas enligt de direktivstyrda bestämmelser som intagits i 1-14 kap. LOU. Vid den aktuella avtalstidpunkten, i december 2014, uppgick gällande tröskelvärde för kommunal upphandling av A-tjänster inom den s.k. klassiska sektorn till 1.806.427 kronor.¹⁷

¹² I prop. 2009/10:180, s. 374, anges att om ett avtal har slutits utan att upphandlingen har annonserats enligt bestämmelserna i LOU, får upphandlingen anses *påbörjad* först när avtalet har slutits, såvitt den upphandlande myndigheten inte kan visa att ett upphandlingsförfarande enligt lagen rent faktiskt har påbörjats vid en tidigare tidpunkt – se HFD 2013 ref. 31.

¹³ Se 2 kap. 11 § LOU.

¹⁴ Se 1 kap. 7 § LOU.

¹⁵ Se EU-domstolens dom av den 10 april 2003 i de förenade målen C- 20/01 och C- 28/01, *Bockhorn - Braunschweig*, REG 2003, s. I- 3609 jämte dom av den 18 juli 2007 i mål C- 503/04, *kommissionen mot Tyskland*, REG 2007, s. I- 6153.

¹⁶ De grundläggande principer som åsyftas följer numera av avdelning IV i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt - FEUF - tidigare EG-fördragets art. 28–30 och 43–55 EG.

¹⁷ Vad som vid varje tidpunkt utgör gällande *tröskelvärden* fastställs av EU-kommissionen och tillkännages enligt 3 kap. 1 § LOU löpande av regeringen i Svensk författningssamling Tillkännagivande ska ske angivet till exakt belopp i euro och svenska kronor - se vidare Europeiska kommissionens förordning (1422/2007/EG) av den 4 december 2007 om ändring av europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG och

Såvitt något i LOU inskrivet undantag inte kan göras tillämpligt ska upphandling genomföras enligt lagens bestämmelser. Som regel föreligger det i sådant fall en obligatorisk skyldighet för upphandlande myndigheter att upprätta skriftliga förfrågningsunderlag samt, enligt 15 kap. 4 § LOU, offentliggöra sina upphandlingar genom annons i en elektronisk databas som är allmänt tillgänglig eller genom annons i annan form som möjliggör en effektiv konkurrens. Enligt 15 kap. 3 § andra stycket jämförd med 4 kap. 5 § och 7-8 §§ LOU föreligger det vid A-tjänsteupphandling under tröskelvärde undantag från denna skyldighet vid bland annat följande förutsättningar.

- värdet av det som ska upphandlas har *lågt värde* – d.v.s. kontraktsvärdet understiger 28 procent av gällande tröskelvärde eller 505.800 kronor – eller om det föreligger *synnerliga skäl*,
- det är absolut nödvändigt att tilldela kontraktet, men *synnerlig brådska*, orsakad av omständigheter som inte kunnat förutses av den upphandlande myndigheten gör det omöjligt att hålla tidsfristerna vid öppet, selektivt eller förhandlat förfarande med föregående annonsering,
- det har vid en annonserad upphandling inte lämnats några anbud eller inte lämnats några lämpliga anbud,
- upphandlingen gäller vissa nödvändiga och brådskande kompletterande tjänster, eller
- upphandlingen gäller nya tjänster som består enbart av en upprepning av tjänster som tidigare varit föremål för öppen eller selektiv upphandling från samma leverantör och värdet av det nya kontraktet ingått i tröskelvärdesberäkningen av värdet av det ursprungliga projektet.
- det som ska upphandlas av tekniska eller konstnärliga skäl kan levereras av endast en viss leverantör.

Enligt 15 kap. 3 a § LOU ska kontraktsvärdet av en upphandling uppskattas till det totala belopp som ska betalas enligt kontraktet. Vidare anges att en upphandling inte får delas upp i syfte att kringgå lagens bestämmelser, vilket medför att vid beräkningen ska beaktas även direktupphandlingar av samma slag som har gjorts av den upphandlande myndigheten under räkenskapsåret.¹⁸

Undantaget vid *synnerlig brådska*¹⁹ förutsätter att det är *absolut nödvändigt* att tilldela kontraktet men omständigheter som *inte kunnat förutses* av den upphandlande myndigheten har gjort det omöjligt att hålla tidsfristerna vid ett annonserat förfarande.²⁰ För att det ska vara absolut nödvändigt att tilldela ett kontrakt ska det röra sig om upphandling av varor eller tjänster av stor samhällsekonomisk betydelse eller av viktig medicinsk art.²¹ Av specialmotiveringen framgår vidare att ”*sådana omständigheter som är hänförliga till den upphandlande myndigheten torde inte vara omöjliga att förutse för myndigheten*”. Egenförvållad brådska grundar således inte rätt till direktupphandling.²² När det gäller tidsfristen för annonsering ska enligt 15 kap. 9 § LOU anbudssökande och anbudsgivare ges *skälig tid* att komma in med ansökningar respektive anbud. Bedömningen får göras från fall till fall med hänsyn till upphandlingens art, storlek och karaktär samt med beaktande av de grundläggande principerna om bl.a. likabehandling och ickediskriminering i 1 kap. 9 § LOU.²³ I praxis har frister²⁴ på mellan två och fyra veckor²⁵ ansetts utgöra *skälig tid*.²⁶

2004/18/EG avseende de tröskelvärden som ska tillämpas vid upphandlingsförfaranden samt regeringens tillkännagivande (2014:5) av tröskelvärden vid offentlig upphandling.

¹⁸ Se bl.a. Förvaltningsrätten i Linköping, dom av den 8 januari 2015 i mål 7380-14.

¹⁹ Se 15 kap. 3 § LOU jämförd med 4 kap. 5 § första stycket 3 LOU.

²⁰ Den nu gällande undantagsbestämmelsen i 4 kap. 5 § första stycket 3 LOU har förts över från den äldre lagen (1992:1528) om offentlig upphandling – ÅLOU. Av lagförarbetsuttalanden (prop. 2001/02:142, s. 99) till bestämmelserna i 2 kap. 11 § (varor) och 5 kap. 17 § (tjänster) ÅLOU, vilka således fortfarande är aktuella (se prop. 2006/07:128, s. 429), framgår i fråga om vad som ska anses motivera synnerlig brådska bl.a. följande: ”*Regeln är som tidigare avsedd främst för oförutsedda händelser som den upphandlande myndigheten inte själv kunnat råda över. Att den upphandlande enheten råkat i brådska beroende på egen bristande planering grundar inte rätt till direktupphandling*”.

²¹ Jfr. Kammarrätten i Göteborgs dom av den 28 februari 2012 i mål 7469-7472-11. Villkoret om att det ska vara *absolut nödvändigt* att tilldela kontraktet har i en direktupphandling av livsmedelsleveranser till skolor, förskolor och servicehus ansetts uppfyllt då det enligt domstolen var uppenbart att ett upphörande av livsmedelsleveranserna inom en snar framtid skulle få mycket allvarliga konsekvenser för människors hälsa, se Kammarrätten i Göteborgs dom av den 29 februari 2012 i mål 1446-1452-12.

²² Se prop. 2006/07:128 I s. 327.

²³ Prop. 2009/10:180 I, s. 347 och prop. 2006/07:128 I, s. 432, se även prop. 2001/02:142 s.99 och prop. 199/200:128 s. 25 ff. och 39.

²⁴ Fristen för att komma in med anbudsansökningar i ett urvalsförfarande enligt 15 kap. LOU får dock aldrig vara mindre än tio dagar.

Vid bedömningen ska enligt den s.k. *försiktighetsprincipen* i EU-domstolens fasta rättspraxis²⁷ möjligheten till undantag från de regler som avser att säkerställa effektiviteten av de rättigheter som ges i EU- fördragen inom området för offentlig upphandling tolkas restriktivt²⁸ och det ankommer på den som avser att åberopa ett undantag att bevisa att de särskilda omständigheter som motiverar undantaget faktiskt föreligger.²⁹ Den upphandlande myndigheten måste exempelvis kunna visa att de skäl som angivits för att motivera ensamrättsundantaget gjort det absolut nödvändigt att kontraktet tilldelas till den särskilda leverantören i fråga.³⁰

Enligt 16 kap. 13 § LOU ska³¹ allmän förvaltningsdomstol på talan av skadelidande leverantör besluta att ett avtal som har slutits direkt mellan en upphandlande myndighet och en leverantör är ogiltigt om avtalet har slutits utan föregående annonsering och något undantag från kravet på annonsering inte visas föreligga.³² Sådan talan om ogiltighet måste dock, jml. 16 kap. 17 § LOU, väckas inom sex månader från det att avtalet slöts. Ett lagakraftvunnet³³ förordnade enligt bestämmelsen om ogiltighet medför retroaktiv verkan (*ex tunc*), varigenom avtalet får en s.k. nullitetsverkan som om det aldrig hade funnits. Detta innebär att parternas samtliga skyldigheter enligt avtalet bortfaller och, enligt huvudregeln, att prestationerna ska återgå. Skulle någon återgång av prestationerna inte vara möjlig är enligt lagförarbetena utgångspunkten att det förmögenhetsläge som gällde innan det ogiltiga avtalet slöts istället ska återställas. Om exempelvis varor som levererats redan har hunnit förbrukas eller tjänster redan utförts kan parterna få utge ersättning för den nytta de haft av varandras prestationer.³⁴

Allmän förvaltningsdomstol kan på talan av Konkurrensverket även besluta att en särskild *upphandlingsskadeavgift* ska betalas av den upphandlande myndighet som utan iakttagande av föreskrifterna om föregående annonsering i LOU har slutit avtal med en leverantör. Den aktuella straffavgiften ska enligt 17 kap. 4 § LOU uppgå till lägst 10.000 och högst 10 miljoner kronor. Avgiften får dock inte överstiga tio procent av det aktuella kontraktets värde. I rättspraxis har upphandlingsskadeavgifter som regel kommit att bestämmas till omkring sju procent av aktuellt kontraktets värde³⁵ men individuell bedömning ska alltid ske med beaktande av samtliga relevanta omständigheter.³⁶

²⁵ För praxis m.m. ifråga om ”*skälighetsprincipen*”, se bl.a. Nämnden för offentlig upphandling (NOU) Årssammanställning för 1996, avsnitt 14.2, s 39 samt nämndens bedömningar i ärende om Stiftelsen Baldersnäs (dnr. 1998/0166-26) och om Göteborgs stad (dnr 1998/0160-26); se vidare RÅ 1999 not. 1 samt Länsrätten i Stockholms läns dom i mål 4546-94 samt Länsrätten i Västernorrlands läns dom i mål 99-04.

²⁶ Vid upphandling av A-tjänster över tröskelvärdet uppgår motsvarande frist för en öppen annonserad upphandling, jml. 8 kap. 2 § jämförd med 5-6 §§ LOU, till lägst 40 dagar.

²⁷ Från senare rättspraxis se EU-domstolens dom av den 2 oktober 2008 i målet C- 157/06, *kommissionen mot Italien*, REU 2008 s. I-7313, p. 23.

²⁸ Avseende kravet på restriktiv tolkning, se EU-domstolens avgöranden av den 17 november 1993 i mål C-71/92, *kommissionen mot Spanien*, REU 1993, s. I-5923, av den 3 maj 1994 i mål C-328/92, *Kommissionen mot Spanien II*, REU 1994, s. I-1569 samt av den 18 maj 1995 i mål C-57/94, *Kommissionen mot Italien II*, REU 1995, s. I-1249.

²⁹ Avseende bevisbördans placering, se EU-domstolens dom av den 10 mars 1987 i mål C-199/85, *Kommissionen mot Italien*, REU 1987, s. 1039, av den 3 maj 1994 i mål C-328/92, *Kommissionen mot Spanien II*, REU 1994, s. I-1569 samt av den 18 maj 1995 i mål C-57/94, *Kommissionen mot Italien II*, REU 1995, s. I-1249. Från senare praxis, se domstolens dom av den 10 april 2003 i de förenade målen C-20/01 och C-28/01, *Kommissionen mot Tyskland*, REU 2003 s. I- 3609, p. 58, samt av den 11 januari 2005 i mål C-26/03, *Stadt Halle*, REU 2005, s. I-1, p. 46.

³⁰ EU-domstolens dom i det ovan angivna målet *Kommissionen mot Italien II* (C-57/94) p. 24.

³¹ Rätten kan jml. 16 kap. 16 § LOU även förordna om att ett avtal inte får fullgöras till dess att något annat har bestämts (interimistiskt förbud) men får enligt 16 kap. 16 § andra stycket LOU avstå från ett sådant interimistiskt förbud om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.

³² Rätten får emellertid, enligt 16 kap. 14 § LOU, besluta att avtalet trots allt får bestå om det skulle föreligga någon tvingande hänsyn till ett allmänintresse. Bevisbördan för sådant undantag åvilar den upphandlande myndigheten.

³³ Se HFD 2012 ref. 27, enligt vilket en förvaltningsrätts dom att ogiltigförklara ett avtal som slutits efter en offentlig upphandling har ansetts inte vara ett beslut av sådant slag som gäller omedelbart.

³⁴ Se prop. 2009/10:180, s. 361.

³⁵ Se bl.a. Kammarrätten i Stockholm mål nr 5426-12, 5427-12 respektive 5452-12, Kammarrätten i Göteborg mål nr 7009-12, Kammarrätten i Stockholm mål nr 1305-12, Förvaltningsrätten i Linköping mål nr 1785-13, Förvaltningsrätten i Stockholm mål nr 1271-12, 1273-12 och 1281-12, Förvaltningsrätten i Växjö mål nr 286-12, Förvaltningsrätten i Luleå mål nr 2166-11, Förvaltningsrätten i Göteborg mål nr 13115-12, Förvaltningsrätten i Falun mål nr 2643-12, Förvaltningsrätten i Stockholm, mål nr 2916-13, 22373-12, 2922-13 och 2987-13.

³⁶ Se Högsta förvaltningsdomstolens dom av den 30 oktober 2014 i mål nr. 7121-13, ännu inte publicerad i HFD.

Yttrande

Staden har beretts tillfälle att yttra sig över en promemoria med en preliminär bedömning som upprättats i ärendet, men skriftligen meddelat att Staden inte har utrymme att avsätta resurser för att bemöta innehållet i promemorian och därför avstår från att inkomma med ett yttrande i ärendet.

Bedömning

Konkurrenskommissionen är en oberoende expertgrupp som uppmärksammar och motverkar fall där offentliga organ genom överträdelse av lag, genom subventioner eller genom att blanda samman myndighetsutövning med annan verksamhet snedvrider konkurrensen.

Staden är en sådan upphandlande myndighet som i samband med sina anskaffningar har att iaktta regelverket i LOU. Av utredningen framgår att Staden har köpt arkitekttjänster och tekniska konsulttjänster i ett samordnat förfarande från fyra separata leverantörer utan föregående annonsering och utan stöd av något av Staden tidigare upphandlat ramavtal.

Upphandlingen avser A-tjänster till ett sådant värde att förfarandebestämmelserna i 15 kap. LOU är tillämpliga.

Som huvudregel ska ett skriftligt förfrågningsunderlag upprättas och upphandlingen annonseras i en *allmänt tillgänglig elektronisk databas eller i annan form som möjliggör effektiv konkurrens*. Tanken är att på detta sätt ska alla intresserade leverantörer ges möjlighet att delta med anbud. Direktupphandling får enligt LOU komma ifråga endast undantagsvis och enligt den s.k. försiktighetsprincipen ska möjligheten till undantag tillämpas restriktivt.

Även om det belopp som ska betalas enligt vart och ett av de aktuella Konsultavtalen understiger värdegränsen för direktupphandling motsvarar dessa upphandlingar sammantaget ett så högt värde att en direktupphandling inte varit möjlig.

När det gäller förutsättningarna för *synnerliga skäl* har omständigheterna om problematiken kring det s.k. Slussenprojektet varit kända av Staden under lång tid och nu aktuella tjänster hänför sig knappast till någon sådan stor samhällsekonomisk betydelse eller annan viktig art att det har varit absolut nödvändigt att direkttilldela Konsultavtalen utan att kunna avvakta en annonserad upphandling. Detta särskilt med beaktande av att tidsnöd som förorsakats av exempelvis bristande planering hos den upphandlande myndigheten inte medför rätt till direktupphandling och att ett annonserat förfarande hade kunnat genomföras inom *skälig tid*, med mellan tio dagar och tre veckors anbudstid.

Några andra i LOU förekommande undantag för direkttilldelning av det aktuella kontraktet har inte förelegat. Staden har således brutit mot LOU genom att köpa arkitekttjänster och tekniska konsulttjänster direkt från handplockade konsulter och utan föregående annonserat upphandlingsförfarande enligt LOU. Som en konsekvens av detta kan Konsultavtalen komma förklaras ogiltiga av domstol. Staden riskerar även att, på talan av Konkurrensverket, tvingas betala en upphandlings-skadeavgift uppgående till i vart fall c:a 65.000 kronor.